

๒๕
หนังสือ

คันไคแก้วคำสอน

ยิตลีสอง ครองลีสี่

คำกลอนภาคอีสาน เล่มเดียวจบ

แต่งโดย

ส.ต. หลง กุญชร

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๑,๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๕๐ สตางค์

มีจำหน่ายที่ร้านตั้งเกียเซ่งเซียง

เชิญๆ จับใจดี หน้าอ่าน

๒๕
หนังสือ

คณิดุแกวคำสอน

ฮิตสิบสอง ครองสิบสี่

คำกลอนภาคอีสาน เล่มเดียวจบ

แต่งโดย

25 ๒๕๓๐

ส.ต. หลง กุญชร

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง ๑,๐๐๐ ฉบับ

ราคาเล่มละ ๕๐ สตางค์

มีจำหน่ายที่ร้านตั้งเกียเซ่งเชียง

เชิญๆ จับใจดี หน้าอ่าน

กรม...

กรม...

...

...

...

...

เลขห้อง 105

เลขหมู่ 895.9112
W312 H

เลขทะเบียน ข.๓๐ ม. ๑๐๖๗๔

คานา

ข้าพเจ้านายสิบตรีหลง กุญชรระ ได้แต่งหนังสือ
 ต่อดรรชนีไว้ก่อนหน้านั้น เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้
 สนใจในทานการกุศล เพราะหนังสือเล่มนี้ข้าพเจ้า
 ได้ยกอุทาหรณ์ นทานเทียบด้วย ขอท่านนักบุญทุก ๆ
 ท่าน เชิญอ่านดูให้จบ จะได้คติในการปฏิบัติ
 เพิ่มเติมกันขึ้นอีกมาก และอีกเรื่องอื่น ๆ ข้าพเจ้า
 ได้แต่ง ขึ้นอีก หหลายเรื่อง เช่น กตอนดำ มีชาย
 เย้ย หญิงเย้ย ชายดำตรั หญิงดำตรั เดินดง
 เดินทุ่ง คตอการต่อน มีต่อนคนเฒ่า ต่อน
 คนหนุ่ม ต่อนสาว ต่อนบ่าว ด่วนแต่เป็นคำ
 กตอนดี ๆ ขอพวกรู้ท่านนักดำ นักอ่าน นัก
 คตก ถ้าต้องการหนังสือทุก ๆ เรื่อง จงกรงหน้า
 มายังร้าน ชาย หนังสือ ยี่ห้อ ตงเกียเซ็งเซียง จังหวัด
 ขอนแก่น มีชายทนนหนึ่งเดียว

ចេញ ៗ រោងឆ្នករ័ប

๓.๓. หลัง กุญชร

คันไคแก้วคำสอน

ยึดลิบตอง   ครอบลิบต

๒๕
๒๖
๒๗
๒๘
๒๙
๓๐
๓๑
๓๒
๓๓
๓๔
๓๕
๓๖
๓๗
๓๘
๓๙
๔๐
๔๑
๔๒
๔๓
๔๔
๔๕
๔๖
๔๗
๔๘
๔๙
๕๐
๕๑
๕๒
๕๓
๕๔
๕๕
๕๖
๕๗
๕๘
๕๙
๖๐
๖๑
๖๒
๖๓
๖๔
๖๕
๖๖
๖๗
๖๘
๖๙
๗๐
๗๑
๗๒
๗๓
๗๔
๗๕
๗๖
๗๗
๗๘
๗๙
๘๐
๘๑
๘๒
๘๓
๘๔
๘๕
๘๖
๘๗
๘๘
๘๙
๙๐
๙๑
๙๒
๙๓
๙๔
๙๕
๙๖
๙๗
๙๘
๙๙
๑๐๐

พุ่มเพนียด ไผ่ต้มยวนคนเข้าเช่นตูกคำด้นาถ่วงเดือย
 คนซาห่างถ่อ ข้างยอแยงชจุดตะเกียงไต้ต้ม เพื่อ
 ให้เด็กหนุ่มน้อยเห็นเบียงบ้องเดิม คำโบราณพุ่มปะ
 เกณฮัดเกา ผิดกับคนดุ่มมือเข้าบ่อฮันตอง คนบ่อ
 ถอดความเต็มไปประบอຍ ฝนยงมมูเวาจากาน
 กถาวหา คนหนึ่งถ่อคนหนึ่งถมเถียงกนกกองด้นน
 เจากัดของเจ้า ขอยกิดของขอย จักดีแท้ฝ่ายใด
 เข้าซิแซไซปะเกณตามช่อง ฮัดดืบดองชนเวาจา
 คานค่อไป ฮัดหนึ่งนนเดือนเจียงตังกาตะคุดหนาว
 หน่วง ผุงหมู่ดั่งขเจาทงค้ายทวแดน ทำเพียรดร้าง
 เขากกรรมทุกแห่ง เพอระงบเหตุขออาบคเจาทเบา
 ฮัดดองนนคกมาเคอนย ผุงหมู่คนอยบ้านเกรียม
 พรอมแต่งคว หาพินไมชนมาเบนท เกบกับเมียน
 กองไ่ว่ดู้คน ฮัดด้ามนนเดือนด้ามกงช่อ ให้เอา
 บุญจเขาถวายเจ้าหมู่ดั่งข พังกรรมพรอมถวายพร
 เขาจ ฮัดด้นนนามเคาเพนด่อน พากันหาดอกไม

เก็บมาทุกหมื่น คากแดดแฉะเก็บเมียนทศวรร ถึงฮัด
 หามาแฉะแฉะตาม พากันส่งพระเจ้าตามครองเพ็น
 แฉะ ฮัดหกนึ่งส่งพระพุทธรูปเจ้าเหนือไต่ฮัด ทาง
 เบ็นวัดฮ้างเจดีย์หรือโบสถ์ มีพระพุทธรูปเจ้าคน
 ด้สร้างแต่เดิม หัดดั่งให้เพียงกันทุกบ่อน ฮัดเจดีย์
 บุชาห้องผเมองบ้านอยู่ เบิกชำระบ้านเทิงฮ้างโทอง
 ฮัดแปดนึ่งส่งโหมเจ้าเขาพรรษาตามเรื่อง องค์พระ
 ชินราชเจ้าพาเขาแต่เดิม ฮัดเก้านึ่งฝูงคนทำค่อพากัน
 ทำทานเข้าปะดืบคินตามฮัด บ่อดวงฮ้างไปแท้อโย
 ฮัดดืบให้ทำทานเข้าฮ้าง ด้ตากกพัฒเจ้าทำฮ้างดั่ง
 ด้ริม ฮัดดืบเอ็จนึ่งปวารณาแทดงฆทำตามเรื่อง
 เบ็นปถมฮัดเบียงบูรณพูนแต่เดิม ฮัดดืบด้องนึ่ง
 ทำไปหลายท่า ดั่งเอื่อไฟพร้อมบูชาพระยานาค
 นึ่งเบ็นฮัดแตกบูรณพูนเพ็นถอ ยังจาเว้ากันมาคิต
 คอ ด้มเวตาฮัดแฉะจาเว้าแห่งครองหนึ่งนึ่ง เบ็น
 พระยาแฉะทรงทำจาเรื่อง คินชิตงดุกนึ่งให้หาแท

ผู้ใด จิตชวนให้ทรงทำดีบ่ต่อ ให้หาคนชื้อแท่งทรง
 ด้ร้างดีบ่ไป ครอบครองนั้น เป็นพระยาแก้วทรงทำ
 ทศราช ให้ประชุมดูกันองจากันตั้งการ ให้มีความ
 เทียงหมั่นคัคคพร้อมเพิง ให้หัดดูกันองเพียงนำ
 พำเฒ่อม ครอบครองนั้น เป็นพระยาเมืองให้ทำตาม
 ฮัดเกา ถึงสังฆารดวงแก้วให้ทำด้ร้างฝ่ายบุญ นำ
 พระแก้วพระบางพุทธรูป ด้ระด้วยต่างส่งน้ำกินหอม
 ครอบครองนั้นทำตามเยยมอย่าง เป็นพระยาอยู่ด้ร้าง
 เมืองบ้านนึ่งปอง ให้หมั่นคัคพระเจ้ามหาเถรน้อยหนุ่ม
 ด้งไธคหน้าทางไค้แะเห็นอ เทวดาค้าวอินทร์พรหม
 ด้วรรค โดกหัดงหัดเยยมเมืองบ้านแห่งคน เห็นเฮา
 ด้ร้างทำบุญชมชื่น ด้รรเดริญด้งพร้อมพรให้มั่งมี
 ครอบครองนั้นมาแถมเฒ่า เป็นพระยาอยู่ด้ร้างเมือง
 บ้านชนบาน ถึงสังฆารแก้วให้เสนาอามาคัย ยกผง
 เรียบชนกราบเจ้าทุดไทด์คน แห่นแห่น้ำพุทธาริเค็ก
 ด้รงพระพุทธรูปเจ้าวดคหวงนนั้นด้เมือง ครอบครองนั้น

พระยาเมืองพุกแต่ง ปีใหม่มาฮวดแล้วเกรียมตงค่อ
 ก็น ถอยงนำด้ตยาตงค่อเณาะนำพระเจ้าแผ่นดิน
 เพื่อหวงห้ามโจรภัยบังเบียด บอingkนความเดือด
 รอนชาวบ้านอยู่กระเด็ริม ครองเจดนั้น เป็นพระยา
 ทรงบ้านนครศรีตุมไฟ ถึงเดือนเจดให้เดียงมีเฒ่า
 เก่าเดิม มเหศักดิ์พร้อมหุดกเมืองพร้อมพา ปุนแต่ง
 เดียงดาให้แม่นครอง ครองแปดนั้น เป็นพระยา
 เจ้าด้วยเมืองเดียงบ่าว สอดเดือนแปด ให้ชำฮะเบิก
 บ้านบูชาเจ้าเทพดา บูชาเจ้าเทวดาทงแปด ตามทิดำ
 แห่งเบียงหนห้องบองเดิม ครองเกานนั้น เป็นพระยา
 แล้วด้วยเมืองยศใหญ่ สอดฤดูเดือนเก้าประกาศเท
 ราชฐร ทำทานเข้าประดับดินแถมด่ง เพื่อให้ฮอด
 ๑๒ พนองคนเฒ่าทิตาย ครองสิบนั้นแถมมาเติมค่อ
 ๑๔ เป็นพระยาอยู่ด้ร้างเมืองบ้านดบาย พาพดพร้อมทำ
 บุญเข้าด้ดาก หรือเข้าด้ดาก ก็เอนตามเท แต่ คน
 ปรารภนาให้อุทิศาถามด่ง เพื่อให้ฮอดพนองวงษ์

เชือกตาย ครอบดื่บเอ็จนั้น เติมน้ำแถมเต่า ฝูงหมู
 ตั้งฆราวาสเจ้าเกรียมเนื้อแต่งตัว ปวารณาแล้วตาม
 ครอบพระพุทธรูป พุทธาภิเศกพร้อมเสร็จได้ยงดู
 พาย ครอบดื่บดองนั้น พระยาเมืองตกแต่ง ประ
 กาศดูกนอทั้งค่ายดูแดน นำเอาเจ้ากระดัดตาเห็นแห
 ดงได้คนนำเทิงพร้อมดวงเื่อ เป็นปะเภทนี้แท้ถอกกัน
 ฮึดเก่า เพื่อประสงค์ให้บ้านเมืองเจ้าเจริญ ครอบ
 ดื่บดำนนั้น เป็นพระยาแล้วอย่ามีใจโกรธแก่ ให้
 คอยพาดูกนอทั้งสร้างฝ่ายบุญ มั่นหากฐินพร้อม
 เกล็ดเดยมหาชาติ รักษาศีล ๕ ศีล ๘ พร้อมตามเรื่อง
 ท่านสอน ครอบดื่บดั้น เป็นพระยาทรงแทน ให้
 มีราชทูตตั้งตามเด่นต่อเมือง เสนาพร้อมมุดตรีชุน
 หมั้น ให้มีความสอาดเท่าเดิมหน้าดูคน ขันอาดำ
 พร้อมทำการพร้อมเพิง ตกแต่งสร้างแทนเจ้าอยู่เื่อง
 เป็นปะเภทนี้เบียงฮึดดื่บดองครอบดื่บดี คำโบราณเพิน
 อยู่คนเฒ่าเก่าถอ คนดื่บยเอนถอกกันคดเก้ง ฮึดเก่า

ถ่มวางไว้บ่อเอา   หนึ่งถือก้อมใบลานเคียวระดาค
 กิดขาดถ่มเห็ดถ่นเตี้ยมดุน   เฮาซีแซไซซ้อคำด่อน
 เต็มค่อ   แถดงวาดไว้เต็มตังคิมด่อน   ฝูงคนเฮาใน
 ห้องโถกาทงโถก   จิตรมุ่นม่างพันได้หมื่นใจ   งม่งว
 เว้าผัดกันคนซ่อง   เฮาซียกย่นไต่เต็มขตมเคื่อน   เคื่อน
 นนเบนเคื่อนแจ่งแฉ่งบัญญัติยังกว่า   คนผู้ใดดัดดา
 แถ้วทำไต่ด่อน   คำบราณเพิ่นเว้าไซมาบอกกว่า   มุด
 น้าอย่าให้ผมพูนพั้งซบ้นแต่มค่อ   คือเฮาตกแต่ง
 ด้ร่างการยาวตั้งไต่   ทำให้ทำแท้ๆ ทำจริงทำว่า   มุด
 ให้ตงฮอดพนดิน   พูนจ้งเฮา   อย่ามาเมาดอยเด่นพ
 ไปอ่างต่าง   บ่อแม่นเงือกปากเห็ดแซ่ปากกกว้างอย่า
 ดอยเด่นแก่งหาง   วันเคื่อนบ่บ่อถ้าหมดไปไว้ๆ   อายุ
 เดยถ่วงเฮาไปกำฝายชรา   ขาแซนพร้อมหูต่าน่าหัด
 คางวอกกว่าทางแซ่หวถ่นเตี้ย   เกษาพร้อมเดยกายเป็น
 หงอก   กอกชอกแซ่หวถ่นเหนือหัดเห็ดอง   หมดแ่ง
 แถ้วไปมาโอยออ่อน   ทุกซบาคเฒ่ากอง   กน   กนดิน

โรคาเขาเทียมคนเยยมม่อ เจ็บปวดเนื้อตงโอ้วว่าโอ
 หมดแอ่งโย่ถอยหดงแควง ทกขตาตอยเตยเขาดู
 กรรม คับคั่งเลียงหนีไปเป็นอื่น แต่เมื่อยงหนุ่มนอย
 เพติณเด่นดงกาม ค่อมค่นาณมพณพ บ่อให้ตง
 อดพนเพติณเด่นแต่ดอยจกอยู่บ่อให้เขนด้นนงกกัน
 คนเค็ง เฮ็ดอันใดให้ถึงอย่าไปประดะถัมวางไวบ่อดี
 ประเฮ็ดน้นประเฮ็ดน้อยอย่างแควางเตย เดยตามเตย
 คาคิดแปดเฮ็ดนกะเบี่ยนฮ้าง แต่เฮาวางถัมไวดาร์ไซ
 คางคอก ดาร์กะคากะดงวางถัมกอกาง หาชายชอ
 เติณไกอดเมื่อย บวชก่อนนำด้ามมือเหล้าคอง หา
 เรยนห้องวิชาทางแพทย ได้แต่ยาถ่ายทองด้ามมือ
 เหล้าหนึ่ เซชวนชายเบ็ดหนทางอื่น เดยบ่อตงเทยง
 หม่นเอาไฉนไฉนใด ตกใจเข้าเห็นอยู่ลึกใหญ่ จกก็จก
 บ่อได้เขนด้นบ่อถึง ค่นบ่อให้เขนด้นจกไปไม้แห่
 ดึกปานใดก็คานตามกนกนถึง ซิได้มองเห็นเงเห็น
 กระแตแดนดิน อาศรัยความมาคหม่นพณตงหยง

ตาม คณัมปัญญาแดงโหดแหว่ดอดดอง ' อักกับชั้น
 คัปรอมอดเข้าได้กัน วิริยาดร้างทำเพียรเข้าได้ คง
 ดำเรื่อออกไต่ คัถวนดื้ออื่น มินทานเดาพัง คุณ
 ดัดาคค้อมนายช่างแกวเพียร ดร้าง เทยว หา หา
 ยังแกวในดถานบ้านเก่า นกคะเดศหางเมือง บ้าน
 เกาเดิม ยงมบ้านเคิร์ชสูหุดวงบ้านหนึ่ง เมีย
 เคิร์ชสูเอาทรพยผิงคินไวเหตอดนมากมุด ครรรณา
 ไต่เบ็นเงิน ๔๐ โกฎิ เคยเหล้า มรมิง เมียนตาย
 พรอมพากัน จิตรใจนั้นคึดฮอดเงินคำ เคยมาเกิด
 เบ็นหุนรักษากเงินไว ฆณะนั้นนายช่างแกวเดินไปถึง
 ที่ เห็นประหลาดแทหันแตอยู่โพน พิจารณาแล้ว
 คอยคุดหน้อย หนเห็นนายช่างแกวคอยเยยมเบงตา
 เคยคาบเงินมาให้หวทหนึ่งบาท บอกให้นายช่าง
 แกวไปชอเครื่องกิน ไปชอชองมาให้หนูกินเบ็น
 เยอ พอเมื่อหนบอกแล้วเคยฟ้าวค้วนไป หา
 เทยวชอของกินในคตาด ไต่มากแล้วเคยฟ้าวค้วน

คิน ยอของให้หนูกินเป็นเยอ พอเมื่อด้ามดีมือ
 เพียรสร้างแก่หนู หนูเคยยอเงินให้พ่อเพียง ๔๐ โกล
 ยกให้นายช่างแก้วเสร็จแล้วยังบ่อเหลื่อ หมอเคยได้
 เงินทองรวบใหญ่ ดักว่าดัดตะด้ามชอนดีหนู น
 เรียกว่าหาเงินได้มีบุญญาอย่างหนึ่ง ไผ่ซีเซาะชอก
 ชอนหาได้ดังเขา คินมีบุญญาแล้วหากินก็คองดู
 เอย บ่อชอนตกค้าด้วยเดี่ยเต็มแกไผ่ หันทางใด
 ก็ได้พอเพียงทุกท่า การชอขายก็คองแวงขันดี
 อน การทักคุดอกเบยตักดวงตาชง หมุนแฉนดว
 เพียงพรมหมู่จัน บ่อให้ ไผ่ตัวจะได้ตบตากินเป่า
 บุญญาดีดาดอยู่ทางใต้สูงเชิง คือนิทานเชิงเมียง
 กับพระยาคราวก่อน เชียงก็ตามถีบกันน้ำแก่งอน
 ขอ ๑ นนพระยาบอกให้เขามาขีในเฮือนเชิงอยู่ ผุง
 หมู่เด่เนตพรมให้ตจ้องเฮือน เชียงก็เคยถามว่า
 แม่ดูมาหยังแต่ เขาเคยเล่าปากพนใจขอต่อเชิง
 คือกองค้พระยาให้ตมาขีได้ ขีได้ตบตาเคยเฮือนน้อย

แห่งมิ่ง   เชียงเคยพาที่คำนถามเขาคือ   มีแต่
 ท่อนหรือมื่อแต่อย่างใด   เขาเคยไขคำเงาจากคำ
 กถาว   ว่าแต่ให้ดูความนั้นยอมเดียว   เชียงก็เอาค
 ด้นตามใจท่านกถาว   เขาก็เคยฟังข่าวเขยมา   คน
 เบ่งเขาพากันหม่นจุ่มกนดง   ฟังเสียงตดต้นนก
 เทงเงี้ยว   บ่อไซมีแต่ชเทงตดเทงเงี้ยว   เชียงเห็น
 แปลกประหลาด   แท้ควได้แก่นกระยง   เชียงก็โยนยัง
 ค้อน   ไปกองต้น   เตะบัก   เตะบัก   ทะยาน   เต้น
 ต้น   โคน   พระยาให้มา   เชื้อนก   ดาย   เป้า   นีมา   คด   ได้
 พร้อม   เทง   ชำ   เงี้ยว   กรม   กุบ   ยอม   ดู่   แห้ว   คิน   ไป   ทด
 คอบ   ผิด   ชอบ   ว่า   บ่อ   ได้   ตาม   เรื่อง   แต่   พระ   ยา   เขา   เคย
 พา   กน   ฟาว   เมื่อ   ทด   พระ   ยา   ใหญ่   บน   บอก   ขอ   ความ   ว่า
 แห่ง   เชียง   เชียง   ว่า   พวก   ขาน   อย   เทง   ตด   เทง   เงี้ยว   บ่อ
 ไซ   มี   แต่   ช   เทง   ชำ   เงี้ยว   น้า   พระ   ยา   เคย   ว่า   ว่า   จาก   คำ
 กถาว   กุบ   บ่อ   ได้   บอก   ดู่   หัด   น   แห้ว   ความ   น   ข้าง   ม   น
 ขัน   อา   ดำ   แก   เอา   ที่   ม   น   ใหม่   น   ละ   คน   ต   ด   อยู่   บ   ญ   ญา   แก

[illegible]

จอไววนหน้าจิงท่า   พอ พระยาจา แด้ว เฒ่นาหาไซ้
 เชียงเหมียงเตยบ่อร่นอนนึ่งอยู่ เดย   พอเมือเวตา
 เขาด้วยดวยแจ่งต๋อง   ค่อนพระยาให้ซ่องเตียงห้าว
 บ้าวพด   เขากัดน ๆ เขาวังหลวงพระยาใหญ่   ไซ้
 เตียงซอในผ้าดักน   มาถึงแด้วเตยนกันประดับอยู่
 เชียงเหมียงเตยบ่อร่นมาพร้อมฟ้าเขา   ไซ้บ่อมีในผ้า
 เคนมาโตเบา   พระยาเตยกต่างเว้าจาต่านตั้งการ
 ดู่ทั้งหลายจงกระโคตออกหน้าชานมนคนละเทีย   ไซ้
 ให้หลุดจากกันกะตากพร้อมอย่านาน   พอพระยาจา
 แด้วเฒ่นากระโคตไว้   ไซ้หลุดออกจากผ้าเทิงช้ากระ
 ตากหน้า   เขาพากันทำได้น้ำกันหมดหมู   ฮอดห้า
 เชียงเหมียงแด้วพระยาเว้าว่าเอา   เชียงเตยคิดเห็น
 แด้ววิธีทำกระโคตออก   ถาบขแด้วนชนเอกกอเออ
 ธรรมดาไก่อู้ชนค่อนบ่อมีไซ้   พระยาปากบ่อได้ความ
 นกแม่นเชียง   บ่อพอซิเอาได้เชียงทำกแม่นทำอยู่
 พระยาหมดवादเว้าเตยแน่นอยู่ใน   แม่นซิแด้นท์แก

ก็เลี้ยงไพร่เลี้ยงอยู่ จังว่าคนสัตว์ดาดแดวบ่อเลี้ยงรู้แก่
 ไผ่ เสาจึงไต่เตียนชยอแยงเล่มอแว่น เพื่อให้เด็ก
 หนุ่มน้อยแฉ่ดวงคนควนหา บัญญาซ้อนในโกนชุก
 ซ่อน ให้ค่อยชดกันม้างทางเผยนจิงซเห็น คณช
 เดดวนเด่นฉั่นจรวัดซ้อน เกาะเกาะเงาะเงะเงยวดวน
 ดั่งบ่อดี ทำให้บัญญัติเลี่ยมเลี้ยงไปแปนเป่า ตกคำ
 ซาดงโอเมื่อหลัง แต่เวลายังน้อยแข็งแรงพวมหนุ่ม
 ให้อุตด่าหฟ่งฟ้าวแฉ่ดวงคนควนหา คณไผ่คร้านกระ
 ทำการทุกสิ่ง ทำอันใดค่างถิบวางไวบ่อเพียร ทำ
 ให้บัญญัติความชยนโอยอ่อน หดายแต่ความช
 คร้านหนาแน่น้องจุน คณมีความเพียรแฉ่ดวงความ
 ชยนพรมฟ้า ทำอันใดก็ไต่ดำเรัจชนดื้อน สัมกับ
 นิทานเรื่องคนมีเพียรคราวก่อน ซิไต่ดำทกชั้นไซเวา
 ดู่ฟ่ง คือพระพุทธเจ้าไต่ ไชชาติเป็นกระแต เทยว
 อาศัยหากินอยู่ริมหน้า หดายวันไต่หดายคนควน
 เก่ง มีลูกน้อยเทียมข้างอยู่น้ำ วาโยไต่ดำซากวย

กิ่ง   เคยมาพุดกนอยคกหน้าแม่นท   กระแตเดิน
 โคนน้ำดูก้ออน   มุดเบ้งแถวเคยซำบ่อเห็น   กระโดด
 ขนฮิมแจงอยผ้ง   ออกคงแคนคณงแกวบอดม   กูช
 ทำด้นใดแท้   ในใจคิดฮ่ำ   จังซีเห็นดูกแกวกูแท้เที่ยง
 จริง   ค้อมว่าแถวจัดแจงเตรียมตัว   กูตองสระให้บก
 แห้งวงเขนทาง   จังซีเห็นหน้าแกวส่ายใจดูก้ออน   คัด
 คงแคนพอแถวเหล่าสระ   เอาหางนอยชอยฟอยลง
 จุ่ม   ชุบเปียกแถวสัดดกมอไป   ขณะนั้นกระแต
 นอยก่าดัง ทำอยู่เคย   เหล่า ฮ้อน ฮอดเจ้า   องค์ดำ เทพ
 อินทร์   อินทร์เคยลงจากห้องครรไคทองผาสาท
 แปลงเพศเป็นญเฒ่าพราหมณ์แถวดวงมา   ถึงพระ
 ยากระแต่นอยถามคเหตุเรื่อง   เจามาหวัดน่านประ
 ดงค์แท้อย่างใด   พระยากระแต่นอยพาที่ขานตอบ
 ดูกขาคกกลงน้ำชหวัดแท้เพอหา   พรหมณาเฒ่าพาที่
 ขานว่า   เจานขางเบนบางมเชอคิดเบน   น้าบ่อ
 แม่นของนอยนะทหวดงแปวเบ้ง   ปาส่าทางทอนัน

ชีหวัดแห่งบ่อนใด   ทางกระแด่เดยว่าชานคำชนว่า
 แม่นชแห่งบ่อแห่งคำแฉวช่างมัน   ชำชชนอ่าดำดี
 ความเพียรเขาได้   ธรรมดาปราชญ์แฉวบ่อหน้เบียง
 อ้อมเพียร   พระยาอินทร พงแฉวมใจชน   เดยยก
 ดูกกระแด่แฉวขอให้สังคิน   พระยากระแด่ได้ดุกน้อย
 คนมากคือเกา   เพราะความเพียรมากถนอินทรีย   ชอย
 ฐ   จดเบหมงคดแทคนเฮาให้จำจ้อ   ทำอันใดให้
 ชย่นพาพรอมเทงตงต่อเพียร   การงานเจ้าจะดำเร็จ
 ทุกอย่าง   เพราะความเพียรคือดื่บ้อมีคร้านผ่าฝาน
 ธรรมดาความคร้านพาโตตกต่ำ   เดียชอพรอมทงชา
 ทุกขจน   มันทานเวาคอกนทุกท่า   เฮาชเคยนตมช
 ไซให้ดูพง   คือมันทานชคางคาวชาตักกอน   มีบัก
 พรอมทงชาพาหุ   ไปอ่าดำชนเข้าหากินดอมหมุ่   ฝูง
 นกน้อยเทงชาใหญ่โต   กางปีกให้เขาคุหมดหมุ่   ว่า
 เบนฝูงนกแทชอเขาอย่นำ   หลายวันได้ดังชารชาม
 ด่วง   เขาก็คกแตงด้ร่างยังแทอย่นอน   อายคางคาว

เคยคร้านบ่ทำตามน้ำหมู๋ ยกเอาห่อออกอ้างเห่าน
 หมู๋หนุ เดยบ่ทำฮังแท่นาเขาจักหน้อย เพราะว่า
 ความขคร้านบ่ทำดั่งใจ หนกเดยขบมันแท่น
 ไปอย่าอยู่ ไปหาหนุหมู๋พ่นอย่ามาเข้าหมู๋ค อ้าย
 คางคางเดยพ้าวหนีไปไวๆ อยู่หน้าเขาบ่ได้อความ
 คร้านหมั่นแค้น เดยพเนจรมายหนีไปทางอื่น เบ็ด
 ไล่หนุหมู๋ด้านคอนน้ำบ้าหนา เดยบ่ฮ้างทุ่งนาเพียง
 ฝูงหมู๋หนุทงหลายอยู่กินตามนน ขนอาดำเข้าหน้าหนุ
 คอเกา ยกเอาห่อออกอ้างเห่านหมู๋หนุ มาขอเข้าหา
 กินคอมท้าน เป็นพวกพ้องกันแท่นหมู๋เฮา เดยอยู่
 หยงหน้าหนุเป็นเพื่อน หลายขวบเมื่อฤดูตงถายมา
 หนุเดยพากันดั่งรังขุดฮู่เข้าอยู่ อ้ายคางคางขคร้าน
 บ่ทำดั่งรังข่อยเขา กางบักชนด้องทางแบ่งแข่ง
 เฮาเป็นฝูงนกแท่นบ่เคยหมั่นอยู่ฮู่ หนุเดยพากันว่า
 หนีๆ อย่ามากัด ผิดฮักแท่น ความนี้บ่ฮู่การ คิน

เป็นพวกนกแท่นนี้ไปอย่ามาอยู่ พระยาหนูได้ข้าหนี
 แทะยานาน อ้ายคางคาวชักรานหนีไปทางใหม่ เบ็ด
 ได้พวกนกฟุ้งชนเว้าดังเดิม เขาเคยจับไหวได้ต้อง
 ทางต้องฝ่าย ชาติที่ตัดคว่ ดั่งนับอควรรให้อยู่หน้า เขา
 ให้ทำการสร้างมีหุมารอด กับว่าเป็นพวกพ้องกัน
 แทะฝ่ายหนู คั้นไปหาหนูฟุ้งเขาแปงอยู่ ฝนเอาปีก
 อ่างชนเว้าอื่นไป เขาเคยพากันอยู่ต้องทางต้องฝ่าย
 นกก็อยู่หนูก้อยรักษาแท่นกัน เขาประชุมกันแล้ว
 ปรึกษากันวางแผนชาติที่ตัดคว่ ดั่งนับอควรรให้รวม ผูก
 เขาปรึกษามันให้หาภินยาคำ ให้เอาชาห้อยไม้หัว
 ชได้ดิน เวदानอนเวดากินให้ห้อยหัวลงเบี่ยงคำ ให้
 หาภินคำค้อยบินแล้ว ๆ เอา บ่อให้ มีฝูงเข้าเซยชม
 เป็นหมู่ เคยได้แอะแอะเปียงบินฝ่ายคำคน เวดา
 นอนแล้วห้อยหัวลงต้องแต่ง ชิดดูออกจากกันเคย
 เกยวได้ดัง นั้นละความชักรานนำมาแบ่งแต่ง ชน
 แต่ทุกชตาเคยมาให้อยู่ บ่อเขา เขาเคยทำโทษให้

หากินบ่อกคือหมู ความทุกข์แค้นเดือดร้อนบิณฑาย
 คำน คน นิสระความขครานฝูงคนจำจ้อ ให้มีใจเที่ยง
 มั่นพถนตั้งได้การทำเพียรสร้างศุภทานทุกเมื่อ ตก
 บาตรทั้งหยาดน้ำใจตั้งคอบุญ อุตตะลามาปะนิธิจะ
 นนทาคนไวให้ชอบ ประกอบด้วยคุณแก้วที่ดี เอา
 คนไว้ในธรรมพระองค์บอก คัด ๕ คัด ๘ ตั้งเตรียม
 พร้อมได้หัว ดูชนะนการฟังอย่าได้ขาด จากะเจ้า
 ทานนพอย่าดม ตั้งคนไวเอาปัญญาอดอดต้อง แม่น
 ชีทุกข์ยากฮ่ายเพียรสร้างศุภคัต ความหนาแน่นใน
 ใจมีคอยู่ ให้อดสาช้อยฆ่าความกล้าอย่างเหศว
 คนชวใดกระทำเพียรทางชอบ ได้ดีไปกาบ่อแพ
 เหลอดนแต่เห็น เอาชียอแยงให้ ฟังนิทานเติมค่อ
 ยกยนชพอฮ่ออมทาง ยงม้นทานเรื่องพราหมณาคน
 หนึ่ง เป็นคนนอกคำด้นาแท้ ไผเวาบ่อถอ พุทชัง
 รมม้งนบ่อหัวชาจากค่อ มีคนมาว่าชนป่านค่อนได้หัว
 แต่ว่าเมียบพราหมณนั้นมึใจจงเชื่อ ถือเอาความพระ

เจ้าใจตั้งค้อมตาม วันหนึ่งนั้นพรหามณาพูดว่า บพ
 บอกขจาเวาคอเมย วันนเฮาขเดียงฝูงพรหมน
 คณะหม่ จดแต่งตงหวานพร้อมพองคาว หัวหม
 คมจกแจจเครื่องถาน ครบคักวนดาไวด์แนว เวตา
 ฝูงพรหมน ขนเฮื่อน มาเกรยมนง เจ้าอย่าปาก
 กถาวเวาจาตานเรื่องธรรม ด่อนเมยแดงถึงเวตา
 คอนบาย ดีโมงเคษเทพพรหมนนั้นดวงมา ไทต
 หดงขนเทงเฮื่อนแดงนง พรหมนกยกดำรับแดง
 เกรยมนพร้อมแต่งมา เมยก็ยอพาเข้ามาวางดำดบที่
 คั้นตะคุดักไม้โดยเวาว่านะโม พอนะโมคัสสระขนฝูง
 พรหมนได้ยินโกรธ พากันดุกพบขนโดยพาว
 ควนตง ไผ่ก็พากันเวาอีระยากระทำเหตุ เดยบ่อ
 กนเขาซาหนี่แดงดุกน ทางผู้สำมั้นน โกรธากกรว
 โกรธ อ้ายให้เมยเพ่ง ๆ จาชาดาคี หนหวยแค่น
 ในใจแน่นอง ออกวฮ่อนปานเดียนเดียบทวง ทะต่น
 ทะตายนแค่นในใจแค่นคัง นอนก้นอนบ่อได้ตากะ

ดำอยู่เดิม จึงไปกราบไหว้เจ้าพุทธรบาทนาโก ขอ
 ให้ทรงญาณศักดิ์ต้องแยงพออยู่ คือผู้ชานอนบ่อได้ใน
 ใจแน่นอน มนสิเป็นเหตุอันประการแท้เรื่องใด
 องค์พระชินราชเจ้าไซคำบนบอก เจ้านยังโอบอ้อม
 เห็นยวเห่นนเพราะหลง โทษาโมหาหุ้มในใจเจ้า
 อยู่ ให้เจ้าตัดขาดเพี้ยนฝูงนจึงคิด เอากรรมฆ่า
 โทษาคัดขาด จงซึ่งอยู่ดวนด์บายบ้านอันคิง เมื่อ
 นน พราหมณ์ก็คิดใจแท้ ขอฟัง พระธรรมเทศ ใจ
 เชอหมนตงแท่นายจริง พราหมณ์ก็ขอบวชสร้าง
 นาคองค์พุทธรบาท เดยอนุญาตให้พราหมณ์นั้นบวช
 เรียบ พราหมณ์ก็ทำเพียรสร้างครองพระองค์ดอน
 ดั่ง ทางวิบัติหาพาพร้อมเพียรสร้างดูแนว ดำเร็จ
 อระหันต์ ไต่บอทนนานคึดขาด ความเค้รำหมอง
 เก่านนเดยเด้อมเซียมหนี คบชนชชนพระนิพพาน
 ควดยอด นิตะฝูงโคตเชอจำไว้ผู้คน ความหนา
 แน่นมีมาแต่เก่า คัดออกได้ คัดเกยงเพราะถึง ดม

กับนิทานขอพรหมณาคนบาป ภายตุนเป็นหน่อเชอ
 องค์ด้ายอดธรรม เพราะว่าปงใจตงถอธรรมเป็น
 แก่น ตะบาปถ่มเคยไค้ดีดี ผุงหมู่หญิงชายห้อง
 โดกาโดกตุ้ม ขอให้อำจ้อไว้เพียรสร้างตุ้คน พา
 กันเว้นปาบั้ง ยังบาป ใจแก้กถำหมองใหม่ บ่อดี
 ทิฏฐิมานะนั้นพาโตตายคอบ ถือว่าโตเติ้แท้หา
 เรืองบ่อใช้การ ทะเยอทะยานขึ้นทำไปทางบ่อแม่น
 พาให้ตกต่ำชาตายย่อนเพราะหลง ทิฏฐิมานะนั้นคือ
 นิทานหมาจิ้งจอก จำนค้เขาได้ด้วยยอเย่งว่าโต
 คือหวทหนนมพราหมณคนหนึ่ง ไปท่องมนต์แก้กถำ
 ในห้องช่องหิน หมาจิ้งจอกจำได้มนต์หย่าตุ้คนขาด
 เคยเด้าเอาไปไซ้ตุ้ควอย่านตุ้แนว ราชตุ้ห้ข้างงว
 กระตังควายปากถวอานาจแท้เขาอย่านอดนขาม ตุ่นช
 เห็นเขาอย่านทะยานโตขึ้นใหญ่ พุดโอหังกำว้าว
 จาชนนงเมือง ตุ่นชพาที่ค่านราชตุ้ห้ควใหญ่ มิ่ง
 จงเคาดาเนอเกรียมตวให้กุช กุชพาถวองเข้าเมือง

บ้านแห่งพระยา หาดงแดบ้านเมืองเขาตุงเบ็ง ม่นชยาว
 ใหญ่กว้างปานใดแท้ผอดุ หมายก็ดีตาชงอยหลัง
 ตั้วใหญ่ ราชด้หัดวนผายเคินคินด้เมือง เคาะเรียบ
 จ้ายตามชอกเมืองหลวง เคยบ่มีไผเห็นเงียบงอม
 ปอมปิง ขณะนั้นเด้นาผู้เคินมาคนหนึ่ง เห็นว่า
 แปลกปลาดแต่เคยเข้าเหล่าถาม มาแต่ได้เจ้าด้นักชา
 ตั้วว่า ดังคือทรงชาติเชอแฉวนชเคิน ด้นักชาเคย
 เว้าพาที่ชานคอบ เราชมาเบ้นเจ้าเมืองนเทยวด คน
 เคยถามเข้าชอนชอนความชนว่า เอ็ดจิงใดชเบ้นใด
 พระยาเจ้าอยู่ทรง ด้นักชาเคยแกเค้าแฉงชนว่า บ่อ
 คิดยากดี ๆ ชเค้าได้ก่อนงาย ให้ราชด้หัดองที่เคียวกุ
 แตก คนก้มุดมอดเมียนตายเคียงบ่อเค็ดอ วันถวน
 เจ็ดนั้นด้คอยคชริเรอง กุชใดเบ้นเจ้าเมืองนจค
 พอเมื่อคุกนแฉวเคยไปตามเรอง ราชด้หัดวนเข้า
 ไปกกว้างขวางเขา เฉนนั้นเคยไปทุดพระยาใหญ่เค้า
 พากพนตามเรอง ๆ เห็น ถ้วนว่าพระยานนเบ้นคนผู้

ต่อดาค ประกาศตูกบ้านทงค้ายทวเมือง ให้เขาทำเอา
 แบ่งอดหให้ตอดดด้กวดังข้างทงมำด้แนว วันถวน
 เจ็ดนั รอดคอยเกรียมอยู่ แบ่งอดหให้แน่นเกรียม
 ไว้ด้คน พอเมื่อวันกำหนดแล้วเดยมาคือว่า ราชด้ห
 คำนม่ายเดยพำวพังมา ด้นักขราชนงอยคอปอดคอด
 หมอด พอมาชอดเค้งบ้านพระยาแล้วเหต๋าเขา ราช
 ด้หเกรียมพร้อมดาคนช็องได้ หมาจึงจอกบอก
 แล้วเดยพำวกระทบคั้น ราชด้หเดยช็องตะโกนเลี้ยง
 ก้องคิน หมาเดยหุแตกซำหัวชวมได้คิน มระณา
 เมียนตายไปตจว ด้นโคคบ่อเขาเรองตายซำคอบ
 ใจ ด้อด่างซำงไปนำคังหมัน เขียบหัวหมามุนถัม
 กระคูกพังเฮือฮวย เดยพากันแตกเขาดงคองของ
 เก่า แตกพากนอย่านกถวแทแห่งหมา พอเมื่อหมา
 ตายแล้วบ่อมีไผค่างอยู่ ขอบบ่อเคยเข้าบ้านชิทนได้
 ช้อมโต พอเมื่อด้กวดั้หน้แล้วฝูงชนชมช้อ หุก้เบ็ด
 ออกได้สบายเนออยู่ด้คน หมาก็เดยตายถัมคับด้ย

ดูนคาบ ไม่อย่าเอาอย่างแท้จำไว้ดูคน ให้ค่อยทำ
 การสร้างหาถิ่นทางแม่น ทำการจนอย่าให้มีโทษ
 ต้องเผาไหม้ออกโต พากันหาเลือกสร้างทำเอาทาง
 แม่นต้มกับนิทานชอบราชนพุกดำงมา คือ อะนา
 วิชา นิกมมานินนทำการไม่มีโทษ ทำสำเร็จไป
 แด่บุญชาด่งนำ ต้มกับมกคชอที่ ๑๗ เพินว่า คราว
 นนคำส่นาวางเทองค์พระเจ้าบอมี ยังมีปรีได้แท้ชาย
 ดีคนหนึ่ง หาหมได้พอถวนมากหลาย ด้ามดิบด้าม
 คนเท่นากนเปนหม พากันคิดก่อสร้างสระน้ำแตะ
 กนน ปลุกคำดาพรอมตามทางคนไต่ ทำถนนราบ
 ดนแปนเกยงสู่ทาง ขุดสระน้ำตามริมทางคนไต่
 ปลุกคำดาชนไว้ ตามข้างหว่างทาง คนเขี้ยวฮ่อนไป
 มาพักเหนื่อย ชมชนพรอมน้ำเจ้าดูคน หลายวันแท้
 พากันทำอยู่ จนสำเร็จสู่กาทางไต่แตะเห็นอ อยู่
 มาหนนายอำเภอเคียดโกรธ หาว่าพวกหมื่นเพม้าง
 แผ่นดิน เดยเหต่นำความชนเมื่อทูลพระยาใหญ่

เฒ่าเหตุน้อยทอดเจ้าด้แนว หาวาคนพวกนเพ่งด้ถานท
 นายอำเภอเฒ่าเรื่องทอดเจ้าด้แนว เดยม่าจับพวกน
 เอาไปทำโทษ หาวาพวกหมุ่นเพม่างแผ่นดิน บ่อ
 คัดดินตามเรื่องยุติธรรมจักหน้อย บอกให้เพชฌฆาต
 เอาไปฆ่าพ่นม่างด้คน เพชฌฆาตก็ตามคำเจ้าพระยา
 หดวงทุกเรื่อง จดแจ้งเอนดาแล้วออกไป นำไปฆ่า
 ค้าตามทางนอกชอกเขตรบ้านทางใต้จิมเมือง ทาง
 ผู้เป็นหัวหน้าด้ร่างค้าตาทุกบ่อน บอกดูกน้องให้ใจ
 คดคอดัด ยกมือชนเทงหัวตะถุกว่า ทางเมตตาอย่า
 เว้นจำไว้ด้คน เขาเดยพากนคดอชฐานชนนอบตะ
 ถุกชอดแก้วคุณเจ้าด้อน พอด้รั้งแล้วเกรียมคัวรอ
 อยู่ เพชฌฆาตเจายอเปียงแกว่งดาว พ่นแทงพร้อม
 ยอดดาวชนใต้ แชนกะดางยอชนบอดง หมดแ่ง
 แล้วค่นไปทอดคอบ พระยาเอกเจ้าเดยชาตมด้น จด
 ช้างให้เฒ่าช้อยหนึ่ง ให้ผู้เอาช้างฆ่ามนเท้อย่านาน
 เฒ่าท้าวรวมแ่งเพชฌฆาตจับช้างเขาเพียงพร้อมด้

คน พอลงเจ้าคนบุญพอกหมู่ ช่างก็เคยบ่อเข้ากวด
 อย่านแอ่งบุญ แม่นซัดบ่หัวเขาถอยหลังจาก ๆ เคย
 บ่อเข้าไปไ้เขาแท้ทอโย เขาเห็นแปลกปลาดแท้เคย
 คินทุดคอบ พระยาเอกเจ้าเคยดะดุงคินคน ให้
 เอาเขาให้คนมาดูเบิ่ง กูซิดองกถาวคานถามแท้เรื่อง
 ราว ผุ่งเด้นาเคยพ้าวหน้าคนคินคอบ ด้ามลืบด้ามคน
 แท้เคยพ้าวควนมา องค์พระยาเจ้าเคยถามซักได้ ดู
 ษ นบุญมากถนหรือเบ้นแท้อย่างใด เขาเคยพาที่คาน
 ทุดองคภูวณาด พวกขาน้อยคิดก่อสร้างทำแท
 เพอบบุญ ปลุกคำดาพรอมชุดสระพรอมพ่า ทำถน
 เรียบร้อยให้คนได้ไ้เดิน หวังเอานี้ระพานพุ่นกระทำ
 เททานทอด องค์พระยาเอกเจ้าเคยชาชนบาน เคย
 ประทานช่างให้คนบุญยกย่น พวกถนไ้ช่างแฉ้วเคย
 ผ่ายควนหนี เคยพากันไปสร้างคำดาหลังหนึ่ง ชุด
 บ่อน้ำอกชาเทียมช่างอยู่เย็น หาเอาไม้ทองหุดางมา
 ปลุก เอาแผ่นหินไปไ้คนเขานั่งเขา ผุ่งหมู่คนชาว

บ้านไปมาชมชื่น ได้อำศรียบหน้าเท่งพร้อมฮ่มเย็น
 ด้รรเสริญให้ยินดีทุกหมู่ ไผ่กัชมชื่นแท้อย่องคู่คน
 พากันทำทานแล้วสบายใจหายดวง พอเมื่อดับชาติ
 แดงเดยชนดัดวรรค ชายผู้เป็นหัวหน้าได้เป็นองค์
 อินทราช คำดาได้เป็นผาตำทชแท่เห็ดองเห็ดอมฮุ้ง
 เฮื่อง หินมาปูนได้มาเป็นหินคี่ดาอาจ คันทอง
 หาดงนุ่นได้เป็นไม้ปริกชาครแท่เห็ดองเห็ดอมฮุ้งเฮื่อง
 คนทงหลายควรเอาเยี่ยงกระทำตามทุกบ่อน แม่ช
 ทุกชก้อพาให้กอยคงค้อบุญ คัดทานนพาเป็นหม่น
 แก่น ถึงทดมบอดมบุญนช้อยช คัดเบ่งเพ็ชฌฆาฏ
 ฆ่าฝูงคนกระทำชอบ ยังบอดตกคำค้อยสบายเดอย
 อยู่เย็น เพราะว่าบุญนำคำอนิสงมยุดัง ได้เป็นอินท
 ราชเจ้าด้วรรคพุ่นบ่อนดี ฝูงหมู่โรคชองหายไปแปน
 บ้า บุญกุศลแก้กตามาธาบ่อไหว คัดเบ่งนิทาน
 เรื่องคี่ไชยเดินประเทศ ยกษะทะยานหอบฮ่มหินด้าน
 เก่งเค็ง คัดไชยยังหลุดพ้นหนีไปบ่อเจ็บปวด เพราะ

ว่าบุญท่านสร้างมาแล้วแต่โดน ผูกหมุ่คนเฮ้านโดกา
 กงโลก ให้ค่อยตกล่แต่งคงไปท่อนผู้คน แม่นซิมี่ของ
 น้อยทำทานอย่าประมาณ แม่นซิมี่มากจนทำสร้างอย่า
 ว่าโต ให้ค่อยเอาใจเข้าทำทานอย่าประมาณ คิดขคิด
 ส ตงยอชนได้หัวพากันหอมหับไว้ คิดทานทุกสิ่ง พา
 กันเกรียมห่อเข้ารอไว้คู่ผู้คน เวลาเดินไปนำทางไก
 อย่าให้อยาก มีเขาถูงอยู่แถวตามแทแต่ซิกิน คนบ่อ
 เกรียมเอาไว้เวลาเดินพากท ซิได้ อัดอยากเข้าเทิงดำ
 เมื่อยขาหนหวยฮ่อนเดินทางลำบาก บ่อได้เกรียมห่อ
 เข้าไปแท่ส่วนจน คิดเบ็งเฮาเดยวันหญิงชายในโดก
 เวลาพดคพรากบ้านคาวนอยหนึ่งหิว คนบ่อได้กินเขา
 ไปมาแข่งฮ่อน ฮ่ายฟู้ฟี่จาฆ่าผู้คน โมหังหุ้มในใจฮ่อน
 เฮ่ง ออกคงแคนเทิงตาเพราะหิว คนได้กินเขาเดวม
 แข่งเย็นเด้อย ทางปากก็พูดได้จาตานกถาวดี คน
 เวลาหิวเข้าตาแดงจิ้งคั้ง ฮ่ายฟู้ ๆ คนไก่อดาเตียน
 บุญกุศลเฮ้านคอกนกกับเขาห่อ พาให้เดินดุงคนไปได้
 ดบาย บุญกุศลพาชนเมอบนย่อง ๆ มีฮอดแตร

แดะข่องตั้งพรอมกอมงัน มะโหดพรอมแกนพิน
 พรอมบิ เดพด้นนบพนคนมอฮุงเฮื่อง ผุงหมู่เตียง
 เม็งพรอมถ่ถานพรมเพียงอาจ ผุงมาดาตอกไม้หอม
 กตุ่มทวปาง นางถ่มพรอมบิรวานแหนแห่ เดพ
 กอมกตั้งเตียงระห้อยม่วนหุ บุญชูเจ้าเนาต์บายหาย
 ถ่วง บอมีความเคอตรอนตั้งแททอชุต บุญนบเป็น
 จงชบาปนันท่างกนไป บาปนหมักองไฟจจันเผาเนื้อ
 มีเหล็กแดงเหล็กกรอนตะบองหลวงหลาวหอก สำหรับ
 ยอกชเพียแทงใต้ใต้กุม มีผู้ฆ่าตัดแบ่งให้ชอ มีกะ
 ทะนารอนคอยกังกงตง คัดคนกงคนกถาคคนหนาคคน
 หยาบ คัดคนบาปให้เกียงคัตด้วยประทิตแดง เอา
 เหล็กแทงเหล็กฆ่ากคคอดงจุ่ม แ่งนบเป็นชอง ๆ
 คอยถาขนาหวไปโด้ชนเหล็กแดงเขาน้ำ โมกโด้ก
 ชนทางแ่งกระโคตมิ่ง ดับหัวเปียงโจอมตงวี่ ๆ อยู่หน้า
 เดาเรียบหมอด่างวทออย่าง หนามชนชองน้ำดากาก
 ชาก บาตเขาได้ฆ่าชนหนามนบงตง แ่งเอาเนื้อ

เวลานั้นโอบ หอกแตกกันแทงย่นำน้ำ เวลานั้นไป
 แล้วฆ่าตมาใหม่ หนามฝนเคยบงชนชนช่องฝ่ายเทิง
 ออกจกรรจแทถอยดงแตกทั้ง แสงฝนเคยน้ำชาตอด
 เดอยคมหนาม กรรรมมีแล้วทไปตามเรื่องบ่อมีทาง
 ชีแก่ฟุ่มฮ่อนอยู่เอ็ง กรรรมเวรตองถึงคนบงเบียด
 เพราะว่าชาติก่อนฟันทำสร้างแต่กรรรม กรรรมทำไว
 เบาบางหนักหน่วง ตองไต่ไปตอดักกันเท้อยไฟ ทำ
 กรรรมนหลายแนวฮ้อยดัง ดักดอบดดวงเหตุนดูกเมีย
 ของเขาห้ามทำไปทุกท่า กรรรมใหญ่แท้ควรเว้นอย่า
 ดวน ให้เขาเด่นมีผิวคาอยู่ ดักดอบดชายชู้จากผิว
 กรรรมหนาแน่นเทียมคนฮ้ายยิ่ง เป็นบาปฮ้ายตอนน
 ฮ้ายฝน ฟันแทงฆ่าเขาตายมุดมอด บาปไต่ตองนำให้
 เทียงจริง เดดวนดังหากินทางชว คุกดักวงควไต่
 แด่นไป กรรรมติดตอยตามคนถึงที่ ตวัระหดอก
 ดอพานเด่นแก่เขา ตูราเหตักินมาฮ้อยบับ จา
 ถีนนำเขาชาตูกน กรรรมนำฮ้อยติดตามทุกดัง อย่า

ดวงขามเห็ดอดนัตนครอง   ทำดีได้หนทางเดินขอ
 ทำชั่วได้บุญเข้าบาเลา   ไฟเผาเนื้อกายโคเบ่เบื้อย ทุกข์
 คาคอยดงหม้อแผ่นแดง   ผุงดงบ้าจำคำสอนดัง ปฏิ-
 บัติอดเจ้าองค์เห็ดอมหน่อธรรม   คำสอนเจ้าองค์
 พุทโธมีมาก   บ่นบอก ชะใจไว้อู่ทาง   บาปบุญ
 พร้อมใจมาเป็นคู่   คู่ทุกข์พร้อมใจไว้อู่กัน   เย็นกับ
 อ่อนเทียมกัน   แผลง ฝ่าย   ทุกข์ ยาก นมใจเบ้ง เหา
 พิภพณาแท้มองหาให้ ถิ   เคียวเห็ดกแด้ผุงเจ้าจิ้ง
 ค่อยกดิน   ทำ ๆ นเป็นของดึกซึ่ง   ใญ่ผู้ดำดริ่มอง
 เยี่ยมจิงเห็น   ธรรมจะริยะ นน ประพฤติ ธรรมแต่
 ทางชอบ   ดั้นมาปฏิบัติเที่ยงแท้ขอไว้ได้หัว   กายะ
 กรรมพร้อมวาจกรรมพร้อมพ้า   มะโนกรรมพ้า
 พร้อมจำไว้คู่คน   ผู้รักษากรมบทสืบได้อายุยืน
 ยาวยิ่ง   มันทานกถาวอ้างไซ้เว้าคู่ฟ้ง   เดิมแต่เค้า
 พระองค์เฮาไซ้ชาติ   เกิดในสกุตผู้รู้ นามเชอชาติ
 พราหมณ์   แต่ว่าพราหมณ์สกุตหนกถอกรรมแน่น

แม่ กรรมบทสืบบ่อเวณถ่อมพู้คน อายุย่นฮอด
 รอยเพียงกันหมดหมู่ ในสกุตโคตนถงรอยจิงตาย
 พอพระองค์เกิดแฉะกาดงต่อนหน่ม พ่อเคยส่งท้าว
 ให้ไปหาแท่เทียวเรียน ไปพบพ่ออาจารย์ดีต่างประ
 เทศ ท้าวก็เคยดองเขาชอชนอย่น่า เรียนวิชาพร้อม
 เวศม์ดกดทะด้าคร หาดาย ขวบเมือบา ท้าวอย่น่า
 ดำเคือนแท่บาคานทนอย่น่า เวดานนกรรมเวรเวียน
 คอบ ดูกอาจารย์น้อย ๆ เคยชำเหต๋าตาย เขา
 เคยพากนไห่นากนวัน ๆ บาบ่าวท้าวเคยชำเหต๋าหัว
 อาจารย์เจ้าเคยถามชายหน่ม เขาคิดฮอดดูกน้อยเฮ
 ให้แฉ้วนนำโตดังมาหัวด้อดีใจสนุกอย่น่า ท้าวคอบค่าน
 จาเวาค้อคร เมืองम्मพูนบ่อเคยตายน้อยหน่ม อายุ
 ย่นฮอดฮอยด้อยแฉะจิงตาย อาจารย์เจ้าฟังดแปดก
 ประหาค บ่อเชอท้าวส่งแท่ทอโย ท้าวเคยบน
 บอกชไชบอกอาจารย์ คั่นบ่อจิงค้ำम्मไปดืบดู้ก็ได้

อาจารย์เจ้ามีใจทุกข์โศก คิดดูก็น้อยทั้งให้ยาวยอม
 กุศลของเค็นคินไปดุดับเบ้ง ผู้เขาย่นฮ่อครอยเป็น
 แท้อย่างใด ค้อมว่าแฉ้วพถนเบียงฟ้าวฟัง เบ็ดได้
 ห้องกรงกว้างบ่อนาน มาถึงห้องกตางทางพักเห็นอย
 เห็นแพะตายห่อองห่องนอนดมอยู่ทาง พิจารณา
 แฉ้วในใจคิดฮ่ำ เดยเผาแพะหันซ้ำไฟเมียนจุคดุม
 เก็บกระดูกแพะแฉ้วชอดไปฟ้าวฟังเขาสอดห้องในคุ่ม
 ขว้างพราหมณ์ พอลึงแฉ้วพาที่ค่านกถาว บนบอก
 เดยวดวงด้อหุดอกกน อนว่าดูกท่านเจ้ากุมमारน้อย
 หนุ่มไปอยู่ห้องเมืองบ้านแห่งเฮา เดยเหต้ามรณา
 เมียนตายไปดิดชว ไชกระดูกแพะแฉ้วเดยเก้ออกด
 คัระว่าเบ็นดูกท้าวกุมमारน้อยหนุ่ม ทำท่าเบ็นร้องให้
 เทิงเว้าฉั่นด้าย แต้พนพราหมณ์เดยหวัชวณเท่วาจา
 พุดว่า ความอาจารย์กถาวเว้ามานั้นบ่อจริง ผงโคต
 เชอดักดเฮาหมคหม บ่อเคยตายแต่น้อยความน้อยยา
 จา เมื่อนอาจารย์เจ้ามีใจจงเชอ เดยขอเรียนฮัด

เจาองค์ดาหน่อพุทโธ จำศีลสร้างถาวรของพุทธานุ
 เสดยเหตักถบคาวตงคนบ้านเก่าเดิม ไปถึงห้องเมือง
 คนด้นดั่ง ฝูงโคคเชอ์สอนให้สู้คน ให้รักษาศีลแท้
 จำครองพระองค์ตั้ง อายุนั้นฮ่อครอยยัดถวนสู้คน
 เพราะว่าความจำหมั่นถอจริงแน่นแน่ เสดยดำเร็จไป
 ได้บุญชูช้อยแถม ฝูงตุงบ้ำอาวอาบ้ำแม่ ให้ค้อย
 ตกแต่งตั้งใจเขาต่อธรรม ธรรมให้เป็นธรรมแท้อย่า
 ทำแหวทำแหว ทำให้ทำแท้ ๆ อย่าทำแหวบ่อเอา เทาให้
 เป็นเทาแท้เทาเขี้ยวเทาอ่อน อย่าให้ดำป้อ ๆ ชโคตหน้า
 บ่อจริง ให้เจ้าฟังเอาขอคำพระองค์เพิ่นว่า คาระโว
 เพิ่นว่าให้เกรียมตังได้หัว คาระวะนั้นให้มีใจโอบ
 อ่อน ถอเอาธรรมพระเจ้าเกรียมไว้สู้คน ทานงั้น
 ทำทานอย่าได้ขาด ทางบาปเว้นเพียรสร้างฮ่อมดี
 อย่าได้พากันว่าคุดทางอื่น คุดให้คุดเขาเรื่องอย่า
 งมหม่นบ้ำไป เหลือแต่พากันว่าอยากมีเงินหลาย
 หม่น อย่ากมีชางมีมาเหลืออดนไค่ต่างกุน ทุนบ่อทำ

เอาไว้คุยไปด้ายเบา บ่มีวันซีได้พออย่างมเว่ว่าไป
 มีแต่ทางซีด้วยคนบ่ทำบุญต่อ ทางซีมีมากด้นอย่า
 ฝันพอพอตุงให้ค้อยกินทานด้ร่างทำบุญจ้งแม่น บ่อน
 ซีได้พบพ่อค้าแก้วดูแนว คั้นได้ทำทานแด่รักษาคัด
 พรอมฟ้า ซีได้มีมากด้นกายช้อยชาตชีมา ถึงว่า
 ในชาตนั้นก็พอเพียงไปอยู่ หากค้อยมีเด่นคำพอได้ได้
 พง ฝูงหมั่งวควายมาหมัหมมาเบ็ดไก่ หากค้อยพากัน
 อวนเขี้ยวชนดูแนว ฝูงผักหญ้าในสวนปองปลูก บ่อ
 มีแนวถกตเต็มชอนชอกกิน เพราะว่ากุศลด้ร่างคัด
 ทานน้ำเดยม ความถนุกเลิศดำทวงชนตงคุณ ต้ม
 บรณด้วยอาณิสงค์นำดัง บ่อมีความเดอดรอนด์บาย
 เหนออยู่เดิม เคหังห้องเฮือนชานบ้านชอง ลูกและ
 เคาดีพรอมดูอน หาดานเหตุนห่อนชุมชอนชนใหม่
 เบินแต่คนอยากได้เห็น น้า ว่างาม บ่อมีเถียงกัน
 ฆ่าโกธาบ่อยแข่ง ปากกถ้าวเพียงจาเว้ามวนหู ต้ม

งามเพียงพอเพียงพอเก่ง นตะบุญตั้งจำไว้ผู้คน ที่
 นทางกรรมนพเป็นไปหลายแง่ มีอันก็ไ้ทั้งชาทุกจน
 เงินทองแก้วแหวนโคเงินชาติ เตือนาบนานทางชาตาบ
 หลง เกิดอพรกเข้าของกินเงินชาติ เตือนาดักกิน
 หมอนเหียนกำคำ กางเกงผ้าแพรถอยยอต่อ หม้อ
 แอ่งนาทางถวยบินเพ เคหังห้องเฮือนชานปูฟาก เอียด
 อยู่เห่นนด้ามชนกำคำ หมูหมาข้อมเฮือนเห่มนบุด
 เบ็ดไก่พร้อมเทียวชีได้ชาน ผัวเมียหนีโกชาบอยแข่ง
 ลูกแตะเต่าเลี้ยงบอยชวแซว หูตาเปียนเห่มนคาว
 ปานปอบ บ่อมไม้เอยากโกเห็นแล้วเห่ล้ากาย บ่อ
 มีคนถามถอยไปมาเตยเบ้า นตะบาปแต่งให้เห่นแล้ว
 หมิ่นแค้น ผูกคนเฮาในห้องโถกาโถกตุ้ม พากัน
 จำจ้อหมิ่นถอยไว้ผู้คน เฮาผุยอแยงชจุดตะเกียงไ้คิม
 พอให้ผูกพันองชาวบ้านอยู่เมยคัว นามกอนชาหมอดำ
 หลงผู้แต่ง พอแต่เตยงวาดเวาไชชบองแปว คินผู้ใด

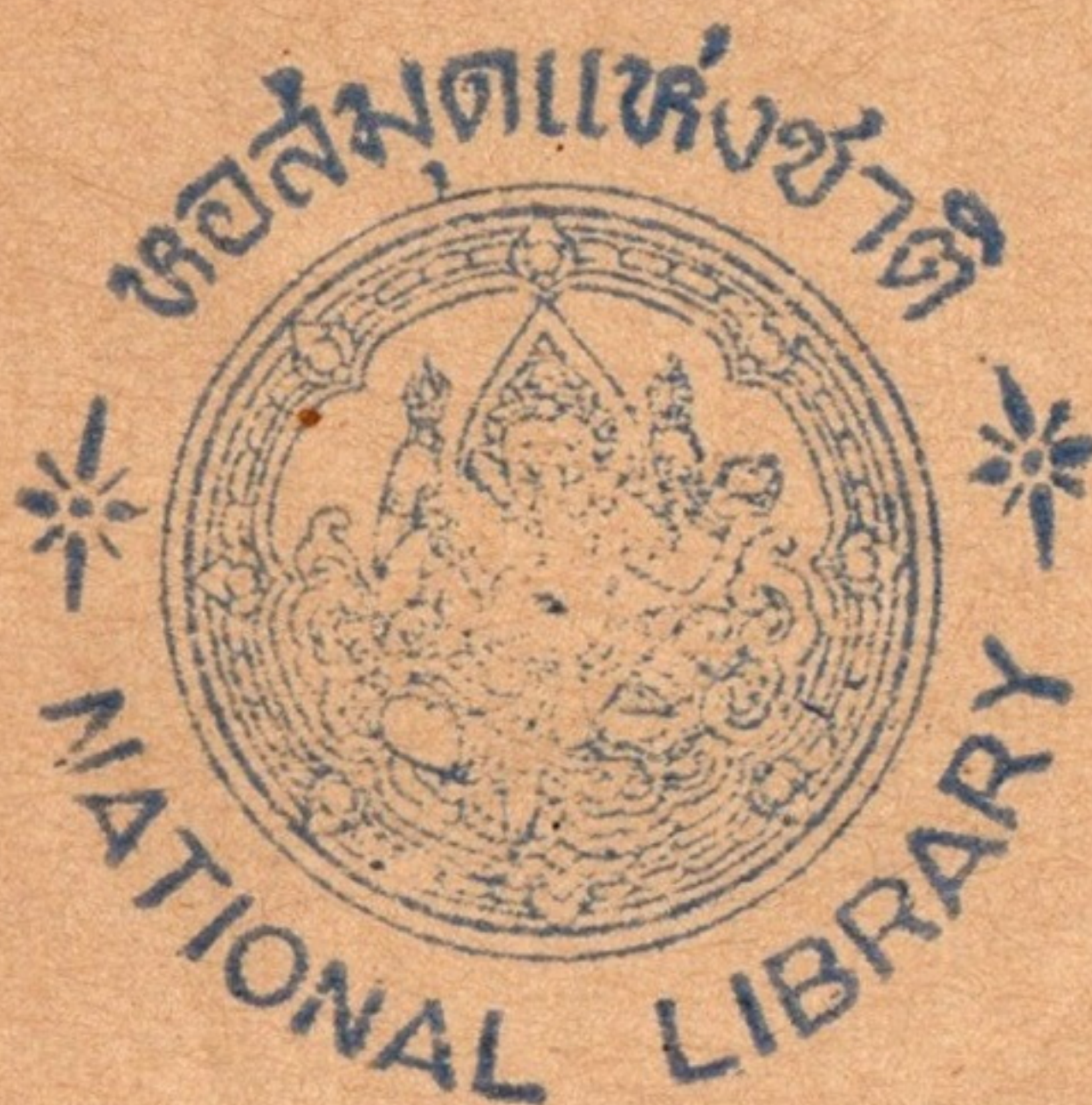
อ่านแล้วขอส่งทางกุศด ขอให้ มีบุญชุกชุมเจือเจ้า
 ขอให้เตโศกด้านยาบางไวว่อง ขอให้สุขยิ่งด้ายน
 หมั่นหมั่นอะดัง ะ

คอยชมอีกท่าน คอยๆ หน้อยจะได้ชม
 เรื่องท้าวชกนางจุง เตือนสติเตือนใจ ท้าว
 แก่นางใจ ลักษณะหญิงดีหญิงชั่ว คอยดู
 ครับ

ส.ต. หลง กุญชร
 นักล่าภาคอีสาน

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สยามวิทยากร
 เชิงสะพานดำรงสถิตย์ (สะพานเหล็กบ่น) พระนคร
 นายฮังก๊วย สุวรรณโชติ ผู้พิมพ์โฆษณา ๕/๒/๘๐

หอสมุดแห่งชาติสาขานครราชสีมา

ยี่ห้อตั้งเกียเซ่งเซียง

ตลาดจังหวัดขอนแก่น

จำหน่ายเครื่องเขียน   แบบเรียนภาษาไทย

ทั้งภาษาอังกฤษ ชั้นประถมและมัธยมตามหลักสูตร

กระทรวงธรรมการ หนังสือวิชาครูด้วย พร้อม

ทั้งหลักสูตรนักธรรมตรี โท เอก และหนังสือ

ประกอบทุกชนิด ทั้งหนังสือประโดมโลกคำกลอน

หลายอย่าง จำหน่ายผ้าแพรด้วย พร้อมเครื่อง

ใช้เบ็ดเตล็ดต่าง ๆ มีขายปลีกและขายส่ง